

Oponentský posudek diplomové práce

Jméno autora: Bc. Kateřina Fílová

Obor: Učitelství pro střední školy: Biologie – Český jazyk a literatura

Název práce: Výukové metody ve vyučování biologie a českého jazyka a literatury

Vedoucí práce: Mgr. Daniela Vrabcová, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Barbara Pospíšilová

Katedra pedagogiky a psychologie, PdF UHK

Originalita práce: téma je aktuální, zpracování ne příliš originální, závěry vágní

Práce je zaměřena: teoreticky i empiricky

Rozsah práce: nadbytečný

Použité zdroje: aktuální, neobsahuje žádný zahraniční zdroj

Počet uváděných zdrojů: základní

Aplikace do praxe: nízká

Autorka se zabývá aktuálním tématem výukových metod. Aktuálnost tématu a například spojení s aktuálními závěry ČSI však práce neobsahuje. Obsahuje 34 stran teoretického základu a 119 stran se věnuje výzkumné části. Celkově má práce 235 stran, zbytek tvoří přílohy. Přílohy nemají odkazy na tvrzení v textu, plní hlavně dokumentační roli.

Rozsah práce bohužel nekoresponduje s přínosem práce. Hlavní obsah teoretické část tvoří výčet třídění metod. Například strany 14 až 21 jsou pouze výčtem třídění metod různých autorů. Chybí zde jakýkoli text autorky, zdůvodnění proč čtenáři ukazuje právě tento výběr, chybí zde srovnání jejich přehledů, uvedení souvislostí apod. Kromě tématu není jasné propojení teoretické a praktické části např. není zřejmé, jak tato rešerše zdrojů přispěla k tvorbě dotazníku, z jakého teoretického základu tedy v dotazníkovém šetření autorka vychází, zdůvodnění volby metod aj.

Za dobrý nápad je možné považovat navázání na předchozí diplomové práce. Nerozumím ovšem, proč se jim autorka věnuje takto detailně (např. u kolegyně Trdlicové je to celkem šest stran textu, který ale nemá žádnou výpovědní hodnotu, téma nerozvíjí, ani nedává do nových souvislostí. Jde o doslovnou parafrázi bez zřejmého účelu. Bohužel ani data kolegyně Kociánové nejsou úplně sdělná. Nevíme nic o dalších vlivech, které se mohly na úspěchu či neúspěchu podílet jako např. probíraná látka, jasnost instrukcí, propojení se vzdělávacím cílem, vyhodnocení metody a mnoho dalších. Víme pouze, které metody se žákům líbily a které nelíbily. Chybí zde hlubší analýza, aby bylo možno nahlédnout, na základě čeho se tak žáci rozhodovali. Rozsah věnovaný této diplomové práci považuji za irelevantní. Čtenář se nedozvídá mnoho nového.

Praktická část je velmi rozsáhlá, ale trpí řadou metodologických i logických nedostatků. Rozsah neprospívá kvalitě, neboť zde dochází k opakování stených zřejmých fakt. Autorka například provedla předvýzkum, ve kterém ověřovala funkčnost dotazníku. Prezentuje zde na deseti stranách odpovědi v grafech a stejná data uvádí ještě jednou pod grafy v textu. Nedochozí zde k žádnému přesahu v textu, k jejich další analýze. Je zde pouze

popis grafu. To považuji za nedostatečnou analytickou práci s daty. Předložená data navíc nemají pro metodologický postup žádný účel, protože na jejich základě nedošlo k žádné úpravě v dotaznících.

Hlavním výzkumným cílem bylo zjistit, zda jsou žáci na konkrétní škole spokojeni s metodami, které v hodinách biologie a českého jazyka a literatury učitelé využívají. Dílčí výzkumné cíle hlavní cíl pouze rozdělují, nijak ho nespecifikují, nerozvíjejí ani neprohlubují. To stejné platí o výzkumných otázkách.

Celkově výzkum postavený na subjektivním hodnocení něčeho, k čemu ani nemáme sjednocené pojmosloví, nepovažuji za příliš nosný. Z metodologického pohledu není jasné, proč autorka vůči tomuto cíli vede rozhovory s učiteli, kteří nejsou cílovou skupinou a nepodílí se na odpovědi na hlavní ani na dílčí výzkumnou otázku. Mísí se tak zde žákovský pohled a učitelský pohled, který ovšem není ani v dílčí výzkumné otázce zahrnut. Naopak by zde byly přínosné rozhovory s žáky, aby bylo možné lépe nahlédnout do odpovědi z dotazníků.

U vybraných kvalitativních i kvantitativní metody chybí analýza jejich výhod a nevýhod a způsob ošetření jejich rizik.

Za významnou slabinu práce považuji chybějící analýzu sesbíraných dat. Např. analýza rozhovoru s učitelem B – biologie na str. 83 uvádí vzájemně se vylučující výroky o výhodách a nevýhodách metod. Přínos takové analýzy považuji za nulový. Ani v celkových analýzách např. na str. 103 nedochází ke skutečné analýze, ale opět pouze k dalšímu zopakování již řešeného. Chybí zde nové úhly pohledu, souvislosti, přínos pro čtenáře.

Práce je bez překlepů a pravopisných chyb.

Diplomovou práci Kateřiny Fílové doporučuji k obhajobě.

Otázky a náměty k obhajobě:

1. Co považujete za největší přínos vaší práce? Proč by ji učitelé měli číst? Co se zde dozví nového o metodách?
2. Jaká doporučení pro svoji vlastní praxi se formulujete na základě této práce?
3. Z jakého důvodu jste vybrala pro klasifikaci metod právě těchto pět autorů? Jaké v jejich způsobech třídění metod vidíte shody a v čem spatřujete hlavní rozdíly? K jakému třídění se kloníte ve svém dotazníku?
4. Jak jste si ověřila, jak vaši respondenti rozumí názvům metod, které v dotazníku používáte a zda jim rozumí stejně?
5. Porovnejte výsledky svého šetření s výsledky Tematické zprávy České školní inspekce.

Datum: 10. 6. 2024

Hodnocení:

E

Podpis oponentky práce:

